ARGUMENTUM АРГУМЕНТ

ГОЛОВНА | НОВИНИ | КРИМІНАЛ | СУСПІЛЬСТВО | ПОЛІТИКА | ЕКОНОМІКА | ЗА КОРДОНОМ | ІСТОРІЯ

Кого вшановує сучасна Польща

СКАНДАЛИ | ПНД, 2026-06-15 08:21

Версия для печати

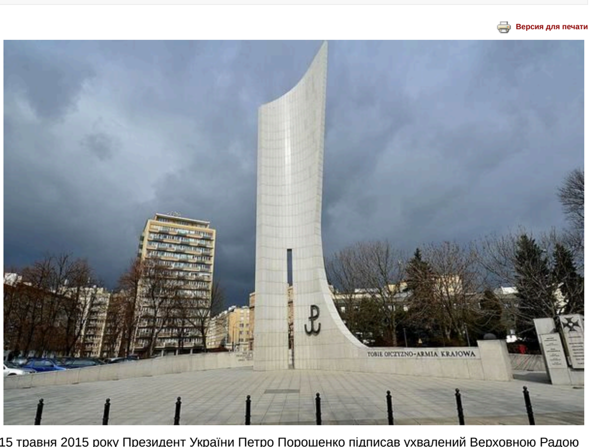

15 травня 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав ухвалений Верховною Радою України Закон **«Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»** – від УНР, ЗУНР до **Української повстанської армії (УПА).**

На законодавчому рівні закріплено право на надання державних і муніципальних соціальних гарантій цим борцям. На державному рівні визнано нагороди та військові ступені борців за незалежність України, визначено основні напрями державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про таку боротьбу й встановлено відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті.

У Статті 6 цього Закону йдеться про відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті:

«1. Громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які публічно виявляють зневажливе ставлення до осіб, зазначених у статті 1 цього Закону, перешкоджають реалізації прав борців за незалежність України у XX столітті, несуть відповідальність відповідно до законодавства; 2. Публічне заперечення факту правомірності боротьби за незалежність України у XX столітті визнається наругою над пам'яттю борців за незалежність України у XX столітті, приниженням гідності Українського народу і є протиправним» («Голос України», 20 травня 2015 року – https://www.golos.com.ua/article/254977).

11 років перегодом, акурат минулого тижня, польський тижневик (**Tygodnik Przegląd**) «спам'ятався». Цитуємо:

> *«**З УПА на п'єдесталі. Державна історична політика України базується на брехні**. 27 травня президент Володимир Зеленський назвав Незалежний центр спеціальних операцій «Північ» Сил спеціальних операцій Збройних сил України Героями УПА. Це викликало виправдане обурення серед деяких політиків та ЗМІ в Польщі. Однак обурені поводяться так, ніби подібні події є чимось новим в Україні. Представники вищої польської влади, мабуть, лише зараз помітили, що українська держава прославляє та героїзує найкрайніші прояви українського націоналізму в рамках своєї історичної та ідентичної політики.*
>
> *Зеленський не був першим. Можливо, польські політики, які здійснили паломництво на Майдан у Києві в лютому 2014 року, не бачили там прапорів бандерівської фракції ОУН? Можливо, вони тоді не знали про історичних привидів, яких викликали лідери та учасники державного перевороту, який вони підтримували? Невже вони не знали, на якій основі нова влада, встановлена в Києві в результаті цього перевороту за польської та західної допомоги, будуватиме свою історичну та ідентичну політику? Невже вони не знали, що так званий командир Євромайдану Андрій Парубій (1971-2025), який став спікером парламенту та секретарем Ради національної безпеки в постмайданній Україні, був засновником політичної партії під назвою Соціал-національна партія України в 1991 році, що є ледь завуальованим натяком на НСДАП? А може, вони сьогодні стверджують, що їх там тоді не було? На жаль, збереглися численні фотографії з київського Майдану в лютому 2014 року, на яких видно багатьох сучасних людей, обурених героїзацією УПА Зеленським. Тому варто нагадати, що **героїзація націоналізму** відбувається в Україні з 1991 року, тобто з моменту виходу України з розпаду Радянського Союзу. Вперше вона була піднята до рівня державної пам'яті та ідентичності після Помаранчевої революції 2004 року…»*

Цікаво, з якого року відбувається героїзація націоналізму в Польщі?

*1999 року у Варшаві навпроти будівлі польського парламенту (Сейму та Сенату) урочисто був відкритий **Пам'ятник Армії Крайовій та Польській підпільній державі** (Pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej).*

У Вроцлаві в травні 2024 року відкрили Монумент «Незламним солдатам». Він вшановує польське антикомуністичне підпілля, що діяло в 1944-1956 роках, продовжуючи збройну боротьбу за незалежність Польщі та проти совєтської влади. У Польщі на позначення всього підпілля частіше використовується поняття «Прокляті солдати»

(Żołnierze Wyklęci) або «Незламні солдати».

Пам'ятник «Проклятим солдатам» прикордонної території, присвячений усім загиблим, убитим, померлим солдатам прикордонних бригад Армії Крайової та інших структур, орієнтованих на незалежність, відкрито в суботу в Браневі.

«Ми місто, що знаходиться на польсько-російському кордоні. Цей пам'ятник є проявом нашого патріотизму», – наголосив мер Бранева Томаш Селіцький в інтерв'ю PAP.

Центральна частина пам'ятника – гранітна колона, що символізує польську державу. Навколо колони розміщено шість фігур, що представляють конкретні постаті: підполковник Мацей Каленкевич, позивний Котвіч; Підпоручик Чеслав Заянчковський, позивний Рагнер; капітан Граціян Клавдіуш Фрог, позивний Щербєц; лейтенант Ян Борисевич, позивний Крися або Мстіцель; підпоручик Сергіуш Косцялковський, позивний Факір; та підпоручик Генрік Величко, позивний Луфа. Усі вони були пов'язані з Польською підпільною державою, що коштувало їм життя.

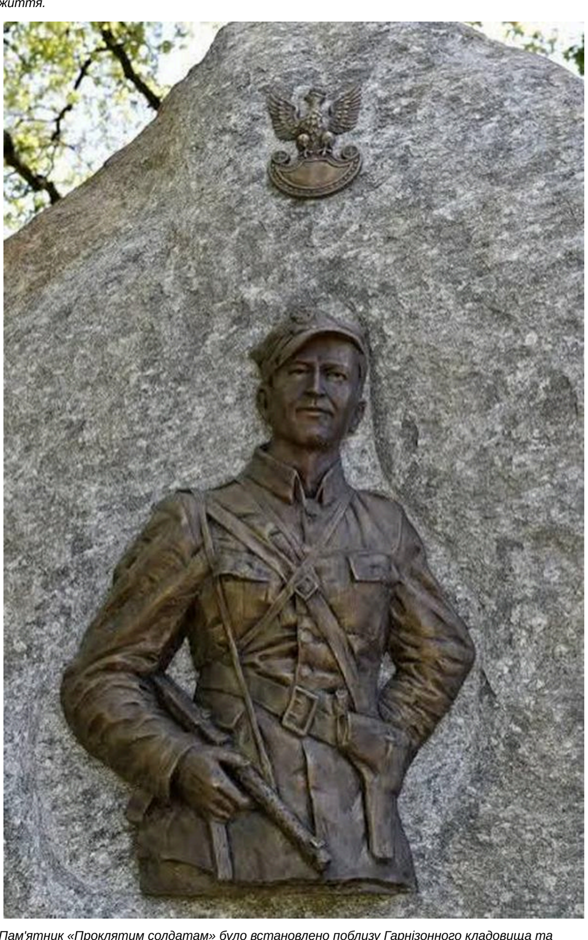

Пам'ятник «Проклятим солдатам» було встановлено поблизу Гарнізонного кладовища та Оливської брами в Гданську.

У Польщі на державному рівні відзначається День пам'яті «проклятих солдатів».

Героїзацію Армії Крайової і антикомуністичного підпілля займається польський Інститут національної пам'яті - організовує різноманітні виставки, конференції та освітні програми. Проводяться різноманітні урочисті заходи, шкільні конкурси та уроки пам'яті. Іменами «проклятих» названо вулиці, парки, школи, громадські установи та військові формування.

Проходять масові патріотичні забіги «Тропем Вільчим». У їхній маршрут, звісно, не включені Сагринь, Павлокома, Ласкова, Шиховичі, Залешани, які разом з мирним українським населенням впень були знищені аковцями.

Помовчимо?

11 липня 2003 року. У селі Павлівка на Волині президенти Леонід Кучма та Александр Кваснєвський підписали Спільну заяву «Про примирення в 60-ту річницю трагічних подій на Волині». Тоді це сприймалося як епічний жест державної мудрості. Формула «Прощаємо і просимо пробачення» стала ключовою. Лідери держав офіційно закликали до взаємного прощення та відмови від взаємних звинувачень, які б перешкоджали добросусідству.

2005 року під час відкриття у Львові військових меморіалів війни 1918-1920 рр. Президент України В. Ющенко і Президент Республіки Польща О. Кваснєвський проголосили міждержавне вибачення і примирення.

Полякам варто нагадати аргументи народного депутата України Василя Червонія (загинув 4 липня 2009 року) про стосунки українців і поляків на Волині (11-12 квітня 2003 року в Острозькій академії відбувся форум українських та польських експертів і журналістів «Події на Волині: як жити з цим тягарем?»)

У статті «Союз з ворогом» («Bündnis mit dem Feind»), надрукованій в тижневику DER SPIEGEL (19/2000), читаємо: «Польська Армія Крайова (Армія Крайова, АК) час від часу співпрацювала з СС та Вермахтом під час Другої світової війни. Про це свідчать документи з московського архіву, опубліковані істориком Бернгардом К'ярі (Bernhard Chiari) в журналі «Osteuropa». <…> На початку 1944 року Віленська АК запропонувала німцям переговори щодо співпраці. «Ненависть до більшовизму», як зазначалося, була однаково «сильною» як у поляків, так і у німців. АК, як записав оберфюрер СС Вільгельм Фукс **(SS-Oberführer Wilhelm Fuchs),** була «єдиною силою, здатною приборкати більшовицько-єврейські банди». 7 лютого 1944 року полковник АК Олександр Кшизановський **(Aleksander Krzyzanowski)** домовився про «перемир'я» для Віленського регіону. Німці запропонували зброю, ліки та медичну допомогу пораненим. Поляки хотіли в довгостроковій перспективі підтримати Гітлера 18 піхотними батальйонами у боротьбі проти радянських військ. Натомість вони вимагали припинення німецького терору та визнання польських кордонів 1939 року». **Як «випробування на німецько-польську співпрацю», АК передала 3-тю польську бригаду під німецьке командування. Отримавши від німців мапи та розвіддані, бригада за наказом німецького командування атакувала совєтських партизанів».**

Ані Степан Бандера, ані Роман Шухевич особисто, ані ОУН чи УПА як організації не були засуджені Міжнародним військовим трибуналом у Нюрнберзі. Про це докладно викладено ще 2017 року у спільному інформаційному проекті «10 міфів про УПА. Як було насправді?» НВ, Українського інституту національної пам'яті, Центру досліджень визвольного руху та Видавництва КСД. Мета проєкту – спростовування міфів, які існують у колективній пам'яті про діяльність Української повстанської армії.

Замість післямови

Роль моральних цензорів чи хранителів історичної цнотливості для політиків справа невдячна. Але останнім часом у Польщі деякі аматори від політики, псевдонауковці, журналісти, котрі взялися підігравати нашому спільному ворогові, чомусь забули про засадничі принципи міжнародного співжиття.

Не хочуть усвідомити хибності своєї поведінки, не бажають керуватись логікою, категорично відкидають неспростовні факти й докази, не дослухаються до переконливих аргументів. Зрештою своїми емоційними заявами та погрозами чинять всупереч засадам елементарної порядності й моралі. Забуваючи про історичні прорахунки попередників, відчайдушно культивують скомпрометовані історичні міфи, вдаючись до тривіального політичного шантажу.

Якщо дотримуватись такої радикальної позиції, то в цьому контексті політичного протистояння можна далеко зайти. Приміром, опонентам можна нагадати про сумнозвісну «Бригаду Святого Хреста» (Brygada Świętokrzyska):

«Бригада сформована в серпні 1944 на базі 202-го та 204-го полків Національних збройних сил (NZS – підпільна військова організація руху Опору в Польщі). Командував бригадою полковник Антоній Шацький. Особовий склад NZS набрано з числа правих та радикально правих польських ультранаціоналістів, послідовників ідеології Дмовського. На противагу формуванням Армії крайової чи Батальйонів хлопських Свєнтокшиська бригада налагодила співпрацю з Ґестапо та пішла на колаборацію з гітлерівцями. Під час перебування на території Польщі воювала з комуністичним партизанськими формуваннями польської Армії людової та радянськими партизанами, а також влаштовувала масові погроми та вбивства євреїв. Як плату за співпрацю з режимом отримувала зброю та амуніцію від німців, а поранені жовніри лікувалися в німецьких госпіталях. Станом на 6 грудня 1944 бригада нараховувала 822 вояка, в тому числі 73 офіцера. Про мету боротьби NZS доволі відверто написала підпільна газета «Шанець» ще у 1943-му: «Ми переконані, що жоден німець або єврей, жоден українець або литовець не може бути повноправним громадянином майбутньої польської держави. (…) Ми повинні рішуче відкинути безглузду ідею громадянської рівності. (…) Треба повністю позбутися від євреїв, як від чужого, безумовно ворожого і нездатного до асиміляції елемента».

Можна нагадати і про польських солдатів Вермахту, яким у Ґданська 2025 року була присвячена скандальна виставка «Наші хлопці»…

Багато про що можна нагадати і згадати. Але чи треба?

На початку червня 2016 року відомі українські політики, в тому числі президенти України Леонід Кравчук і Віктор Ющенко звернулися з відкритим зверненням до проводу Польської держави, духовних і культурних діячів та всього польського суспільства, в якому засудили польсько-український конфлікт у роки Другої світової війни і попросили прощення за вчинені українцями:

«Просимо прощення і рівною мірою прощаємо злочини і кривди, вчинені щодо нас, — це єдина духовна формула, що повинна бути мотивом кожного українського і польського серця, яке прагне миру й порозуміння. Убивства, катування, національне та релігійне приниження, соціальний визиск і депортації — нашим народам добре знайомі ці слова. Пам'ятаємо кожне з них. Доки житимуть наші народи, доти нам болітимуть рани історії. Але житимуть наші народи лише тоді, якщо, попри минуле, навчимося ставитися один до одного як рівні побратими. Найбільшим злом наших відносин була нерівність, що походила від бездержавності України».

У відповідь на це звернення сорок авторитетних представників польського народу написали лист-відповідь під назвою «Брати українці», в якому суголосно звучать рядки:

«Ми також віддаємо честь жертвам братовбивчих польсько-українських конфліктів. Дякуємо за Ваш лист та просимо пробачити кривди, заподіяні нашим братам-українцям польськими руками. Перед нами подібну думку висловили представники польської Католицької церкви, до взаємного пробачення наші народи гаряче закликав папа Іван Павло II…».

Українці пам'ятають, що саме Польща стала першою державою в світі, яка визнала незалежність України у 1991 році. Українці пам'ятають і цінують жертовність поляків на початку широкомасштабної російської агресії проти України…

Невже з чийогось лихого/нерозумного політичного наміру кудись заподілась універсальна формула порозуміння — «Ми вибачаємось і вибачаємо» («Wybaczamy i prosimy o wybaczenie»)?

Знайдімо її.

—

Олег К. РОМАНЧУК для «Аргумент»

Читайте також:

- **Вирвані з землі: трагедія депортації українців із Закерзоння у 1944-1951 роках**
- **Чому Польща не святкує День перемоги**
- **Польський журналіст про події на Волині 1943 року: «Мої рідні вижили завдяки українцю»**
- **«Проклятые солдаты»: герои такие, какими они были на самом деле**
- **Кривавий сталінський слід в історії Польщі**
- **Визвольний рух ОУН і УПА в порівняльному контексті**
- **Национальная борьба в Западной Украине - краткий курс ОУН-УПА. Часть 3: война с СССР**

Share 0

Читайте «Аргумент» в Facebook и Twitter

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter.***

Коментарі

ВІДЕО

Соломія Крушельницька – підкорила весь світ, знищили у Львові

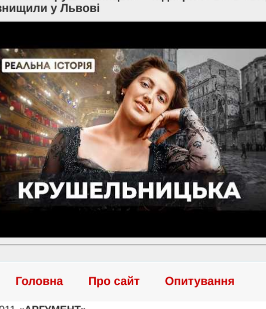

Знайшлись нові МАЄТКИ власників «Династії»: купуємо їх під прикриттям

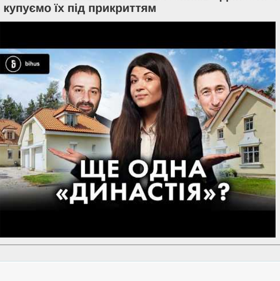

Від "мафіозної держави" до ЄС: як Чорногорія бореться з корупцією

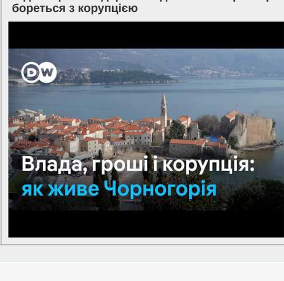

Головна | Про сайт | Опитування

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com